

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА СМЪРТНОСТТА

Методология и основни понятия

Обект на изследване в демографската статистика са съвкупностите на демографските събития и съвкупностите на населението.

При изследване на смъртността се наблюдава съвкупността на умрелите лица. Регистрацията на умирацията се извършва в момента на тяхното настъпване и те формират съответната периодна съвкупност за определен обхват от време. За текущата демографска статистика този обхват е една календарна година.

Събитието смърт е прекъсване на жизнените функции на организма без възможност за тяхното възстановяване.

Възрастта на лицата при настъпване на смъртта се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане на лицето и датата на събитието смърт.

Основни показатели

Абсолютният брой на умрелите лица/умирацията представлява фактическия количествен размер на тази съвкупност. В нея се включват случаите, при които за починалото лице е посочен настоящ адрес в Р България.

При изчисляване на показателите за смъртността се използва съвкупността на умрелите лица. Броят на умрелите деца на възраст до 1 година се използва за характеризирание на детската смъртност.

Коефициентът за смъртност (m) показва броя на умрелите лица на 1 000 души от средногодишното население. Изчислява се (в промили - ‰) като отношение на броя на умрелите лица (M) през годината и средногодишния брой на населението (\bar{S}) през същата година.

$$m\text{‰} = \frac{M}{\bar{S}} \cdot 1000$$

Коефициентът за детска смъртност (m_0) показва броя на умрелите деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени деца. Изчислява се (в промили - ‰) като отношение на умрелите деца на възраст под 1 година (M_0) и броя на живородените деца (N):

$$m_0\text{‰} = \frac{M_0}{N} \cdot 1000$$

Териториално разпределение и източници на данни

При статистическата обработка на данните за смъртността, умрелите лица са разпределени в регионален аспект според административно-териториалното деление на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области и статистически райони) по „настоящ адрес“. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееие на лицето.

Източник на данните за умрелите лица е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН). Умирацията се регистрират чрез документ-образец ЕСГРАОН-ТДС - "Съобщение за смърт".